

سازمان آموزش عالی
جمهوری اسلامی ایران

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲

ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۱۵	مدت پهنایی: ۹۰ دقیقه
---------------------	----------	----------------------

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

مهر مدرسه

کد طلسمی:

کد امتحان:	۲۴۰۲۱/۰۳
تاریخ آزمون:	۱۴۰۲/۱۰/۱۲
عنوان:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبادی العربیه - جلد چهارم
محدوده:	از ابتدای علم النحو تا ابتدای منصوبات (ص ۱۱۷-۱۳)
حذفیات:	ندارد

کلمه از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۰/۵

۱- بعد از کدام واژه، تقدیر «آن» ناصب جایز نیست؟ ص ۱۹

- الف. بعد از «لام تعلیل» مقترن به لای نافیة
- ب. بعد از «لام جحد» برای تأکید نفی
- ج. بعد از «حتی» به معنای تعلیل
- د. بعد از «أو» به معنای استثناء

۰/۵

۲- در کدام گزینه آمدن «فاء» بر سر جواب شرط، به صورت «جوازی» است؟ ص ۲۸

- الف. مهما أردت فإني مستعدٌ لقضائه
- ب. إن جائني ضيفُ فما أطردُه
- ج. إن أساءوا فبئس ما فعلوا
- د. من يطلُب فيجدُ

۰/۵

۳- نقش «أبوك» در عبارت «إذا أبوك أمرک بلزوم الرِّصانة فأطعه» چیست؟ ص ۴۲

- الف. فاعل برای فعل واجب الحذف
- ب. فاعل برای فعل جائز الحذف
- ج. خبر برای مبتدای محذوف
- د. مبتدا و خبر آن «أمرک»

۰/۵

۴- حکم تأیث فعل در «نعمت فاطمة» و «جاءت النساء» به ترتیب چیست؟ ص ۴۴-۴۵

- الف. واجب - جایز
- ب. واجب - واجب
- ج. جایز - واجب
- د. جایز - جایز

۰/۵

۵- کدام گزینه لزوماً مبتدای وصفی است؟ (نمی توان آن را مبتدای اسمی گرفت) ص ۷۰

- الف. أخطاءون أنت مما يتوعدونكم به؟
- ب. غير عاقلين هذان الشَّابَّان
- ج. ما منتبه أخواك للعواقب
- د. أراغب أنت عن آلهتی

۰/۵

۶- درباره «زید» در عبارت: «لارجل و زید فی الدار» کدام گزینه صحیح است؟ ص ۱۰۸

- الف. عطف بر محل «لا» به همراه اسم آن
- ب. عطف بر محل اسم «لا» به تنهایی
- ج. مبنی بر فتح بنابر اسم «لا»
- د. جواز بناء بر فتح و نصب

۷- اعراب فعل مضارع را در عبارتهای زیر مشخص کنید و سبب آن را بیان کنید. ص ۳۲ و ۳۳ و ۲۱ و ۱۹

۲

(الف) ما كُنْتُ لِأَنْقُضَ الْعَهْدَ

جواب: نصب به آن مقدر [یا واجب التقدير] بعد از لام ججود یا لام تأکید برای تأکید نفی بعد از کان منفی ص ۱۹

(ب) صَهْ فَأَحَدْتُكَ

جواب: رفع به تجرّد از نواصب و جوازم [یا اینکه جواب داده شود: رفع بعد از طلب غیر محض] ص ۲۱

(ج) جِهَادٌ وَ أُدْرِكُ الْمُنَى

جواب: نصب بعد از واو عاطف بر اسم جامد ص ۲۳

(د) أَيْنَ بَيْتِكَ أُزْرِكُ

جواب: جزم به «إن» محذوف [یا «إن» واجب الحذف] در جواب طلب ص ۳۲

۸- تقدیم مفعول به بر فاعل و فعل را در موارد زیر بررسی کنید و علت آن را بیان کنید. ص ۴۹

۱

(الف) أَيَّامًا مَا تَدْعُوا فَلَهُ أَسْمَاءُ الْحَسَنِ

جواب: تقدیم مفعول به بر فاعل و فعل واجب است، زیرا صدارت طلب است.

(ب) إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

جواب: تقدیم مفعول به بر فاعل واجب است، زیرا فاعل محصور فیه است.

۹- مبتدا یا خبر محذوف را در هر کدام از عبارات زیر را مشخص کنید و جواز یا وجوب حذف را توضیح دهید. ص ۷۱-۷۳

۲

(الف) لَوْلَا الْحِجَّةُ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا

جواب: خبر، «موجود» واجب الحذف است، زیرا جواب «لولا»، جانشین خبر شده است. [یا اینکه گفته شود بعد «لولا» آمده است] ص ۷۳

(ب) قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأَعُوِّيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ

جواب: مبتدا، «بیمین» [یا قسم] واجب الحذف است، زیرا جواب قسم، جانشین مبتدا شده است. ص ۷۳

(ج) خَرَجْتُ إِذَا الْعَدُوُّ

جواب: خبر، «کائن» [یا حاضر یا امثال این] جایز الحذف است، زیرا بعد از «إذا» فجائیة آمده است. ص ۷۲

(د) الْحَمْدُ لِلَّهِ الْكَرِيمِ

جواب: مبتدا، «هو» واجب الحذف، زیرا خبر، نعت مقطوع است. ص ۷۱

۱۰- دو مورد از امتیازاتی که «کان» را از سایر افعال ناقصه متمایز می کند، با ذکر مثال بیان کنید. ص ۸۴-۸۳

۲

جواب: دو مورد از چهار مورد زیر: (در گزینهها هر مثالی که صحیح بود قابل قبول است)

تزداد فی الحشو بین الشیئین المتلازمین لتدلّ علی الزّمان الماضي. و أكثر ما یكون ذلك بین «ما» و فعل التعجب قیاساً، نحو «ما كان أحسن الرّیاض»

تحذف جوازاً مع اسمها بعد «إن» و «لو» الشرطیّین للتخفيف نحو «ستجازی إن خیراً و إن شراً» أي إن كان جزاؤك خیراً

تزداد «الباء» فی خبرها إذا تقدمها نفی نحو «ما كان الله بظلام للعبيد»

«نون» مضارعها المجزوم تحذف جوازاً إذا لم یکن بعدها همزة وصل و لا ضمیر نصب و لا موقوفاً علیها نحو «لم أك بغياً»

۱۱- اسم و خبر افعال ناقصه را در عبارات زیر مشخص کنید. ص ۸۹ و ۸۵

۱

(الف) لَا يَبِيْتُ مَطْمِئِنَّ الْبَالُ إِلَّا الْقُنُوعُ

جواب: «مطمئن البال» [یا مطمئن]: خبر - «القنوع»: اسم ص ۸۵

(ب) يُوْشِكُ عَقْلُهُ أَنْ يَذْهَبَ مِنْ فِرطِ الْمَصِيبَةِ

جواب: «عقله» [یا عقل]: اسم - «أن يذهب من فرط المصيبة»: خبر ص ۸۹

۱۲- چرا در عبارات زیر «ما» و «لا» شبیه به لیس ابطال از عمل شده اند؟ ص ۹۳

۲

(الف) لَا فِيهَا غَوْلٌ

جواب: به دلیل شرط «حفظ الترتیب»

(ب) مَا النَّاسُ إِلَّا رَا حُلٌ بَعْدَ رَا حِلٍ

جواب: به دلیل شرط «أن لا ينتقض خبرها بـ إلا»

۱۳- وجوب كسر یا فتح و یا جواز كسر و فتح همزه «ان» را در جملات زیر با ذکر دلیل توضیح دهید. ص ۱۰۲-۹۹

۲

(الف) عِنْدِي أَنْتَكَ مُسْتَحَقٌّ لِلْكَرَامَةِ

جواب: وجوب فتح، زیرا در جایگاه مبتدا واقع شده است. ص ۱۰۱

(ب) وَ اللَّهُ أَنْ صَدِيقَكَ مُخْلِصٌ

جواب: وجوب كسر، زیرا در جواب قسمی آمده است که فعل آن ذکر نشده است. ص ۹۹

(ج) مَنْ يَزُرْنِي فَإِنِّي أَكْرَمُهُ

جواب: جواز فتح و كسر، زیرا بعد از «فاء» جزاء واقع شده است. ص ۱۰۲

(د) سَمِعَ أَنْ الْعَسْكَرَ مَنْصُورٌ

جواب: وجوب فتح، زیرا در جایگاه نائب فاعل آمده است. ص ۱۰۱